HZTTRMY
HOZIRGI ZAMON TA'LIM-TARBIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: MUAMMO VA YECHIMLAR"
XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
DENOV, 16-OKTABR 2025 YIL
in-academy.uz

ТЕХНОЛОГИЯҲОИ МУОСИРИ ПЕДАГОГӢ ДАР ТАЪЛИМУ ТАРБИЯИ ХОНАНДАГОНИ СИНФҲОИ ИБТИДОӢ

Зарипова Фатҳия Садриддинова
Донишкадаи соҳибкорӣ ва педагогикаи
Деҳнав Факултети педагогика равияи таҳсилоти
ибтидоӣ, донишҷӯи соли чорум гурӯҳи 6-БТ
Email: zaripovafathiya@gmail.com
+998888450498
https://doi.org/10.5281/zenodo.17342337

Аннотатсия: Мақола ба таҳлили назарияи амалӣ ва илмии технологияҳои муосири педагогӣ бахшида шудааст, ки дар таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ нақши муҳим доранд.

Калидвоҷаҳо: илм, техника, маориф, технология, таълим, тарбия, синфҳои ибтидои

Аннотация: В статье рассматриваются современные педагогические технологии, применяемые в обучении и воспитании учащихся начальных классов. Автор анализирует теоретические и практические аспекты использования инновационных методов обучения и ИКТ в образовательном процессе.
Ключевые слова: наука, технологии, образование, обучение, воспитание, начальные классы

Annotation: The article examines modern pedagogical technologies used in the education and upbringing of primary school students.

The author analyzes theoretical and practical aspects of applying innovative teaching methods and ICT in the learning process.

Keywords: science, technology, education, training, upbringing, primary grades

Дар шароити ҷаҳонишавӣ ва пешрафти босуръати илму техника, соҳаи маориф низ ниёз ба навсозӣ ва таҳкими заминаҳои илмии худ дорад.

Технологияҳои муосири педагогӣ яке аз самтҳои муҳими рушди раванди таълиму тарбия ба шумор меравад, ки ба такмили сифати таълим, баланд бардоштани шавқи хонандагон ва фаъолсозии онҳо дар ҷараёни омӯзиш мусоидат менамоянд. Технологияи педагогӣ маҷмӯи усулҳо, воситаҳо ва шаклҳои ташкили раванди таълиму тарбия мебошад, ки ҳадафи асосии он ташаккули шахсияти фаъол, эҷодкор ва мустақили хонанда аст. Омӯзгори муосир вазифадор аст, ки раванди таълимро аз шакли анъанавӣ ба усули интерактивӣ ва ҳамкорӣ табдил диҳад. Мафҳумҳои калидӣ дар ин раванд — инсонгароӣ, фаъолиятнокӣ ва фардикунонӣ мебошанд.

Истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ (ТТ&К) дар синфҳои ибтидоӣ яке аз роҳҳои муассири баланд бардоштани самаранокии таълим аст. Истифодаи презентатсияҳо, бозиҳои интерактивӣ, платформаҳои онлайн ва воситаҳои рақамӣ имконият медиҳанд, ки муҳити дарсӣ ҷолибтар ва омӯзанда гардад. Дар фаъолияти амалии омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ имрӯз як қатор технологияҳои муосир самаранок татбиқ мешаванд:

1. Технологияи омӯзиши ҳамкорӣ – рушди қобилияти кор дар гурӯҳ ва эҳтиром ба фикри дигарон. 2. Технологияи лоиҳаҳо – баланд бардоштани сатҳи масъулият ва худомӯзӣ. 3. Технологияи рушди тафаккури интиқодӣ – ташаккули қобилияти таҳлил,

муқоиса ва хулосабарорӣ. 4. Технологияи модулӣ – имконияти мутобиқ кардани мазмуни дарс ба қобилияти ҳар як хонанда. 5. Бозиҳои дидактикӣ – ҷалби шавқу завқи хонандагон дар равандҳои омӯзишӣ.

Омӯзгори асри XXI бояд на танҳо дониши назариявӣ, балки малакаҳои амалии истифодаи технологияҳои педагогиро дошта бошад.

Барои мисол, дар татбиқи усули "лоиҳаҳо", хонандагон бо роҳбарии омӯзгор корҳои хурди таҳқиқотӣ анҷом дода, натиҷаҳои худро дар назди ҳамсинфон пешниҳод мекунанд. Ин усул малакаҳои нутқ, таҳлил ва эҷодкориро рушд медиҳад. Татбиқи технологияҳои муосири педагогӣ дар таълиму тарбияи хонандагони синфҳои ибтидоӣ барои баланд бардоштани сифати таълим ва рушди ҳамаҷонибаи кӯдакон аҳамияти калон дорад. Омӯзгори муосир бояд дорои ҷаҳонбинии васеъ, малакаҳои рақамӣ ва қобилияти эҷодкорона истифода бурдани усулҳои нав бошад. Танҳо дар ин сурат таълиму тарбия метавонад ба талаботи ҷомеаи муосир ҷавобгӯ бошад.

Ҷанбаҳои амалӣ ва таҷрибаи истифодаи технологияҳои муосири педагогӣ дар синфҳои ибтидоӣ Дар фаъолияти амалии омӯзгорони синфҳои ибтидоӣ татбиқи технологияҳои муосири педагогӣ имконият медиҳад, ки раванди таълим ҷолиб, муассир ва ба хонанда нигаронида шавад. Дар амал таҷриба нишон медиҳад, ки истифодаи усулҳои инноватсионӣ на танҳо сатҳи дониши хонандагонро боло мебарад, балки муносибати онҳоро ба омӯзиш мусбат месозад. 1. Татбиқи усули "Омӯзиши ҳамкорӣ" (Collaborative Learning). Дар синфҳои ибтидоӣ ин усул бо ташкили гурӯҳҳои хурд амалӣ мегардад. Масалан, ҳангоми омӯзиши мавзӯи "Табиат ва муҳити зист", ҳар гурӯҳ вазифаи муайянро иҷро мекунад — гурӯҳи якум расм таҳия мекунад, гурӯҳи дуюм маълумоти матнӣ ҷамъ мекунад, гурӯҳи сеюм натиҷаро пешниҳод мекунад. Ин фаъолият ҳамкории байни хонандагонро тақвият дода, малакаи коммуникатсионӣ ва масъулиятнокиро инкишоф медиҳад.

2.Истифодаи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ (ТТ&К). Дар амал омӯзгорон аз воситаҳои рақамӣ — мисли презентатсияҳо, видеоҳо, бозиҳои интерактивӣ ва платформаҳои Google Classroom, Wordwall ва Kahoot — истифода мебаранд. Масалан, омӯзгори синфи 3 метавонад мавзӯи "Номҳои умумӣ ва хос"-ро бо истифодаи бозии интерактивӣ шарҳ диҳад, ки дар он хонандагон ҷавобҳои дурустро интихоб мекунанд. Ин гуна фаъолиятҳо шавқи хонандагонро зиёд карда, омӯзишро ба бозӣ монанд мегардонанд. 3. Технологияи лоиҳаҳо (Project-Based Learning). Дар ин усул хонандагон бо роҳбарии омӯзгор мавзӯи муайянро меомӯзанд ва лоиҳаи хурд таҳия мекунанд. Масалан, дар мавзӯи "Ҳайвоноти хонагӣ", ҳар хонанда ё гурӯҳ як ҳайвонро интихоб намуда, маълумот ҷамъ мекунад, расм таҳия менамояд ва дарсро бо презентатсия анҷом медиҳад. Ин усул малакаҳои таҳқиқотӣ, эҷодкорӣ ва суханронӣ (презентатсия)-ро рушд медиҳад. 4. Технологияи "Бозии дидактикӣ". Таълим тавассути бозӣ яке аз роҳҳои муассири рушди тафаккури мантиқӣ ва хотираи хонандагон аст. Масалан, дар синфи 1 омӯзгор барои азхудкунии рақамҳо бозии "Силсилаи рақамҳоро идома деҳ" ташкил мекунад. Ин шакли дарс ҳам шавқовар ва ҳам омӯзанда мебошад. 5. Технологияи модулӣ ва фардикунонӣ. Омӯзгорон бо ин усул сатҳи фардии хонандагонро ба назар гирифта, барои гурӯҳҳои қавӣ ва суст дарсномаҳои гуногун пешниҳод мекунанд. Масалан, дар омӯзиши забони модарӣ, як гурӯҳ матни мураккаб мехонад,

гурӯҳи дигар — матни содатар. Ин равиш имконият медиҳад, ки ҳар хонанда мувофиқи қобилияти худ фаъолият кунад. Таҷрибаҳо нишон медиҳанд, ки истифодаи технологияҳои муосири педагогӣ — махсусан усулҳои интерактивӣ ва рақамӣ — муҳити таълимиро фаъол, шавқовар ва самаранок месозанд. Омӯзгор, ки ин усулҳоро бо дарки педагогӣ истифода мебарад, метавонад на танҳо дониш, балки ҷаҳонбинии эҷодкоронаи хонандагонро низ ташаккул диҳад.

Адабиёти истифодашуда:

1. Тиллоев С. «Инноватсия дар таълим». – Самарқанд: Ирфон, 2019.
2. UNESCO. “Modern Pedagogical Approaches in Primary Education”, 2022.
3. Vygotsky L. “Mind in Society”. Harvard University Press, 2018.
4. Amirqulov, A. (2023). HUQUQIY MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA O‘RTA ASRLAR SHARQ MUTAFAKKIRLARI MA’NAVIY MEROSINING ROLI. Евразийский журнал академических исследований, 3(1 Part 3), 76-79.